

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ В ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

*Димитър Радилков**

На 24.10.2013 г. в Икономически университет - Варна, беше проведена Международна научна конференция на тема „Статистиката като наука, образование, професия и дейност”. Конференцията беше организирана от катедра „Статистика” към факултет „Информатика”. Бяха представени 36 научни доклада, отпечатани предварително в самостоятелен сборник (8 доклада на английски език, 3 на руски език и 25 на български език).

Целите на научната конференция бяха:

- популяризиране на приноса на статистическата наука, образование и професия сред всички специалности във факултета и университета за засилване на интеграцията им в образователния процес;
- обединяване на научните изследвания на преподаватели по интердисциплинарни проблеми на икономиката за постигане на комплексни иновационни решения и за стимулиране на работата в екип;
- създаване на повече възможности за обмен на научни идеи при публичното обсъждане на резултатите от изследванията на различните автори, докладвани на конференцията;
- представяне на резултати от дисертационни трудове на докторанти;
- създаване на публичност на научните изследвания, представени на конференцията, чрез отпечатването им в самостоятелен сборник.

За участие в конференцията бяха получени научни доклади на чуждестранни автори от: Московския банков институт (Москва, Руска федерация), Мордовския държавен университет „Н. П. Огарьов” (Саранск, Руска федерация), Лвовския национален университет „Иван Франко” (Лвов, Украйна), Висшето училище по икономика и бизнес (Сараево, Босна и Херцеговина) и от Университета в Мазандаран (Балбозар, Иран).

От България с доклади участваха автори от: УНСС - София, катедра „Статистика и иконометрия” и катедра „Икономическа социология”, СА „Д. А. Ценов” - Свищов, катедра „Математика и статистика”, Софийския университет „Св. Климент Охридски”, катедра „Социология”, Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”, Института за икономически изследвания към Бъл-

* Проф. д.ик.н., катедра „Статистика”, Икономически университет - Варна;
e-mail: d.radilov@gmail.com.

гарската академия на науките и Националния статистически институт.

Участниците в конференцията по академични длъжности и научни степени бяха: 8 професори, от тях 5 доктори на науките, 11 доценти, от тях 11 доктори, 10 главни асистенти, от тях 9 доктори, двама магистри по икономика, 6 зачислени докторанти и 1 хоноруван асистент. Докторантите получиха възможност да популяризират резултатите, получените от дисертационните им трудове.

Научната конференция беше открита от проф. д.ик.н. Димитър Радилков, председател на организационния комитет. Той отбеляза, че статистиката е не само наука, но и начин на мислене и създава неограничени възможности за развитие на изследванията, бизнеса и гражданското общество в съвременния свят.

Поздравителни адреси до участниците в международната конференция бяха изпратени от проф. д-р Пламен Илиев - ректор на Икономически университет - Варна, и проф. д.ик.н. Стати Статев - ректор на Университета за национално и световно стопанство - София.

Г-жа Диана Янчева - зам.-председател на НСИ, прочете поздравителен адрес от д-р Ренета Инджова - председател на Националния статистически институт. В поздравителния адрес се изразяваха благодарности за отправената покана към Националния статистически институт за участие в международната конференция и пожелания за успех на всички статистици, присъстващи в залата, да дават най-доброто от себе си за утвърждаване на световната, европейската и българската статистическа практика, за повишаване на професионалната грамотност и интереса на младите хора към статистиката.

От Икономическия университет - Варна, бяха поднесени поздравителни адреси от зам.-ректора по учебната работа доц. д-р Евгени Станимиров, от декана на факултет „Информатика” доц. д-р Тодорка Атанасова, от ръководителя на катедра „Математически науки” доц. д-р Росен Николаев, от доц. д-р Маргарита Бъчварова, ръководител на катедра „Правни науки”, от катедра „Туризм” и от други катедри на университета.

Работата на пленарното заседание беше ръководена от доц. д-р Веселин Хаджиев, зам.-реktor по научната работа и ръководител на катедра „Статистика”.

На пленарното заседание бяха изнесени два доклада - от проф. д.ик.н. Димитър Радилков и проф. д.ик.н. Иванка Съйкова.

В доклада на проф. Радилков се разглеждат знанията на статистическата наука в съвременния свят. Те се отнасят за статистиката като наука, дейност, професия, образование. Отбелязва се, че статистическите знания са многостранни и значими.

Информацията, знанията и комуникациите заемат централно място в съвременния свят, който се развива шоково и динамично. Характеризира се със следните особености: създаване на нови информационни технологии, превръщане на науката и образованието в основни човешки ценности, развитие на глобализма и необходимост от гъвкави интелектуални качества и учене през целия живот. Обект на дискусия е новата парадигма за развитието на статистическата наука и като информационна, което разширява обсега на статистическите знания. Теоретико-методологичната функция на статистическата наука е насочена към повишаване на качеството на статистическата информация и към превръщане на статистическите знания в иновации за потребностите на бизнеса.

Статистиката като дейност обхваща разработката, методологията и планирането на статистически изследвания, получаването, събирането, обработката, съхранението на индивидуални данни и статистическа информация и нейния анализ, предоставяне и разпространение. Тя се развива като единен познавателен процес. Необходими са промени в съдържанието на статистическата професия и създаването на виртуални офиси в работната среда. Статистическото образование трябва да се хармонизира с образованието в Европейския съюз. В съдържанието му трябва да се включат нови знания, свързани с променящата се среда на трудовия пазар, новите конкурентни професии и маркетинга на статистическите знания.

Повишаването на доверието към статистическите знания се основава на етичните принципи. Те трябва да се включат в образователните програми, а контролът по спазването им да се възлага на независими, професионални статистически общества.

В заключение проф. Радилев отбелязва, че е необходимо популяризиране на статистическите знания не само във всички области на социално-икономическия живот, но особено сред младите хора, ученици и студенти бъдещи статистици.

Вторият пленарен доклад беше изнесен от проф. Съйкова. Той беше посветен на състоянието и резултатите от анализа на статистическата информация, които могат да се оценяват както в динамичен аспект, така и за задоволяване на обществените потребности, на очакванията и възможностите, които предлага днес науката. Обект на дискусия е аналитичната работа на професионалните статистици и на други изследователи, които се занимават с анализ на статистически данни.

Проф. Съикова отбеляза, че от гледна точка на задоволяване на обществените потребности от нови знания няма много основания за удовлетвореност от резултатите от аналитичната работа - главно поради пропуснатите добри възможности за получаване на нови знания. Производството на ново знание изисква прилагане освен на рутинния анализ, още и на технологията на евристичното мислене, но нейните инструменти са слабо познати у нас и поради това рядко се използват при анализа на статистическите данни. Сериозни длъжници на обществото в това отношение са институциите на българската образователна система - Министерството на образованието и науката и неговите структури. Длъжник е и бизнесът, който в противоречие с личния си интерес за повишаване на конкурентоспособността не проявява особена активност и почти не дава признаци, че е готов да инвестира средства в тази област. Въпреки че не липсват програми за повишаване на квалификацията на заетите. Очакванията за производство на повече научни знания и за обосноваване на полезни иновации трябва да се основават на сериозни инвестиции и грижи за повишаване на иновативния капацитет на хората, включително и на изследователите в разглежданата област. Задачата е от първостепенна важност предвид факта, че уменията за такова мислене и поведение са ни дадени наготово. Те изискват специална подготовка, как-вато днес липсва в нашата образователна система. Преди всичко се налага преосмисляне и промяна на отношението към научните изследвания, към потребностите на изследователите и е необходимо преподаване на приоритетите. Повишаването на иновативния капацитет заслужава да стане един от най-важните приоритети в управленските стратегии. В заключение проф. Съикова отбеляза, че за статистическия анализ не се изискват непосилни финансови ресурси. Най-трудният проблем е другаде - в осигуряването на достатъчен брой преподаватели с добра подготовка в тази област. За целта е нужно да се обоснове стратегия, да се очертае политика, да се разработят и прилагат съответни програми за действие.

Разгледаните проблеми в докладите бяха обект на оживена научна дискусия.

Работата на международната конференция продължи в три секции:

В първата секция „Развитието на статистиката като наука: теория и методи” бяха включени 13 научни доклада. Те се отнасяха за изследване на сходството при измервания в статистическия анализ от дихотомни данни, интелигентния растеж в Стратегия „Европа 2020”, за тестове за случайно блуждаене на основата на дневни, седмични и месечни валутни курсове, за динамиката на преки-те чуждестранни инвестиции, за приложение на коинтеграционния подход при

оценка на връзката между износ, внос и брутен вътрешен продукт, за цикличността на крайното потребление на домакинствата във връзка с безработицата и други. Работата на секцията беше ръководена от доц. д-р Станка Жекова, зам.-декан на факултет „Информатика“.

Във втората секция „Статистическото образование и професия“ бяха включени 9 доклада. Работата в секцията беше ръководена от доц. д-р Веселин Хаджиев от ИУ - Варна. Разгледани бяха дискуссионни моменти при преподаване на статистическите заключения в България, обучението по статистически софтуер в приложните изследвания, използването на статистиката в стоковедната наука, нови идеи при провеждане на бизнес анкети, използване на номограми в медицинските изследвания, предсказване и прогнозиране на липсващи данни за трафика в телекомуникационните мрежи и други.

В третата секция „Статистическа дейност и приложни изследвания“ бяха включени 12 доклада. Работата на секцията беше ръководена от доц. д-р Росен Николаев. Изнесени бяха доклади за приложение на иконометричните методи за изследване на влиянието на външния дълг на България върху икономическия ѝ растеж, за прогнозиране на потребителските разходи, за структурни промени в държавните разходи при криза, за динамиката на ефективността на българската „социалистическа“ държавна собственост, за стохастичната постановка на задачата за назначенията, за едно приложение на формулата на Моавър - Лаплас за оптимизиране на разпределението на пристигащите кораби в пристанище Варна-Запад и други.

Общото заключение е, че международната научна конференция, посветена на инициативата „2013 - Международна година на статистиката“, реализира поставените научни цели за повишаване на обществената информираност за силата и въздействието на статистиката върху всички сфери на обществото.